

Reportatge

Els gironins de Mauthausen, seixanta anys després

J. Víctor Gay

Eren dos quarts de cinc de la tarda del 5 de maig de 1945 quan una petita unitat de reconeixement de l'onzena divisió cuirassada de l'exèrcit dels Estats Units, que comandava el sergent Albert J. Kosiek, de Xicago, feia cap a les portes del camp de concentració de Mauthausen, de l'existència del qual no tenien cap notícia. La missió d'aquell grup de cavalleria mecanitzada era verificar l'estat d'un pont que creua el riu Gusen, que havia de facilitar el pas de les unitats més pesades de la divisió. Al damunt de la porta de la fortalesa de pedra que domina el camp, un enorme rètol deia en llengua castellana: «Los españoles antifascistas saludan a las fuerzas liberadoras» (aquesta darrera paraula estava un xic justa i les tres lletres finals al dessota); amb caràcters més petits, hi havia la frase traduïda a l'anglès i rus. També hi eren pintades les banderes americana, britànica i soviètica.

Els últims testimonis

Han transcorregut seixanta anys d'aquell esdeveniment. Mauthausen és el camp de concentració –realment d'extermini, ja que disposava de tots els equipaments mortífers necessaris– on van ser reclosos la majoria dels ciutadans espanyols víctimes del terror nazi. Les dades més fiables les situen entre les següents

xifres: segons Casimir Climent Sarrion, 7.186 ingressats, 4.765 exterminats, 2.183 alliberats i 238 traslladats i retornats; segons Josep Borràs i Lluch, 7.189 ingressats, 4.761 exterminats i 2.428 alliberats; segons Manuel Razola Roma, 9.067 ingressats, 6.784 exterminats i 2.283 alliberats. En el conjunt dels altres camps de concentració alemanys hi haurien mort altres 200 ciutadans espanyols del miler que hi van ingressar.(1)

El rètol en llengua castellana que donà la benvinguda a les forces americanes que van alliberar el camp de Mauthausen el 5 de maig de 1945.

Com hi havien arribat? La majoria eren membres de l'exèrcit republicà que després de la retirada de Catalunya, l'hivern de 1938-1939, restaren internats en els ignominiosos camps del sud de França. Els noms d'Argelès-sur-Mer, Saint Cyprien, Gurs, Bram, Agde, etc., abans d'esdevenir els centres turístics que són actualment van ser referents per a més d'un quart de milió de combatents republicans en derrota que van ser traslladats a aquells espais de platja, envoltats de filferrades i controlats per guàrdies mòbils i tropes senegaleses. «Ni camps d'extermini, ni camps de treballs forçats, aquests acolliren 250.000 milicians considerats molt molestos, pel fet de ser republicans i espanyols».(2) Hi van restar fins a l'esclat del segon conflicte mundial, el primer de setembre del 39, quan van ser reclutats, a la Legió francesa o incorporats a les Compañies de Treballadors Estrangers. En produir-se la derrota de l'exèrcit francès, el juny de 1940, van ser considerats inicialment presoners de guerra, fins, que en un moment donat, el govern de Madrid els declarà «apàtrides» i deixaren aquells camps dits *stalags* per ser transferits als de concentració, els temibles *konzentrationsstalags*.

D'ençà del 27 de gener, data de l'alliberament del camp d'Auschwitz, enguany hem viscut un seguit de celebracions més emotives, en general, que les de fa deu anys, en el mig segle

dels mateixos esdeveniments. La raó és molt senzilla: el pas del temps s'emporta els testimonis. «Si un dia els noms de les víctimes desapareix lentament de la memòria dels homes, el seu destí restarà gravat per sempre en la nostra, car reposen en el cor de la història», va dir, commogut, el canceller alemany, Gerhard Schröder, en l'acte central de record a les víctimes dels camps celebrats el darrer 24 de gener en el Teatre Alemany (Deutsches Theater) de Berlín.

La memòria a Catalunya

Si la memòria personal dels que van patir els camps és cada dia més minsa pel fet biològic irreversible, l'absència de memòria oficial va ser quasi total en el decurs de tot el període franquista.

Possiblement el primer gran testimoni escrit de la presència de catalans en els camps nazis el tenim en la publicació, el 1962, del llibre *K.L. Reich*, del manresà Joaquim Amat Piniella (1913-1974), el mateix any de la fundació formal de l'Amical Mauthausen entre nosaltres, entitat que no va ser reconeguda oficialment fins al 1978. Malgrat que l'obra està escrita en forma de novel·la i que els entrebancs de la censura obligaren a l'edició en castellà, en una traducció de Baltasar Porcel, l'obra

Del més de cent vint gironins morts a Mauthausen, no se'n va parlar a la premsa local fins a l'any 1975

Una proposició no de llei

El mes de febrer d'enguany el grup d'ERC al Congrés del Diputats, a instància del diputat gironí Francesc Canet i Coma i del portaveu del mateix grup, Joan Tardà i Coma, va presentar una proposició no de llei per la qual s'instà el govern espanyol a :

- Dilucidar les responsabilitats de l'Estat espanyol per la seva contribució a l'holocaust.
- Presentar mesures concretes per reparar l'honor de les víctimes de l'holocaust.
- Presentar mesures concretes per a les reparacions econòmiques als ciutadans de l'Estat, víctimes de l'holocaust.
- Impulsar, conjuntament amb les comunitats autònomes, un pla per divulgar la realitat de l'holocaust i especialment la seva incorporació als currículums escolars.

Per als tres primers punts s'assenyalava un termini màxim de tres mesos.

obtingué el premi Fastenrah el 1965. En el pròleg diu l'autor, mesurant les frases: «Nuestros cinco mil quinientos muertos en Mauthausen y los centenares o miles que hayan podido caer en otros campos, constituyen un sangriento balance del sacrificio peninsular por la causa de la liberación de Europa». L'editorial Seix Barral va tenir el coratge de la publicació de l'obra, que possiblement obrí els ulls a molta gent que ignorava aquells fets.

Montserrat Roig va escriure: «Fins al 1968 no hi ha cap nota oficial sobre els morts espanyols als camps nazis. Si algun deportat pregunta sobre la seva situació als organismes oficials, aquest li contesten que tot està en estudi. Fins al 1974 el govern espanyol no ha tramès cap certificat de mort al camp de Mauthausen».(3)

Precisament l'obra de la malaguanyada escriptora va ser un referent en aquesta reivindicació de la memòria dels catalans exterminats pels nazis. Artur London en el pròleg reivindica aquesta necessitat: «La nostra tasca, la dels periodistes, dels escriptors, dels artistes, és aclarir les zones fosques de la memòria col·lectiva dels nostres pobles».

Un discret carrer de Girona, dedicat a l'Amical Mauthausen.

En el camp de concentració mateix, avui esdevingut museu d'aquesta memòria, el monument que recorda les víctimes espanyoles, set mil és la xifra escrita, es va realitzar, els anys setanta, per subscripció popular, sense cap aportació per part de l'Estat i el govern espanyols.

La lenta però inexorable desaparició dels testimonis de la deportació catalana i, per tant, també gironina, es produeix entre nosaltres envoltada d'un gran silenci. A l'altra banda dels Pirineus la figura de tot *ancien déporté* és objecte de respecte i admiració, els de casa nostra són quasi ignorats. Precisament alguns d'aquests catalans, després del seu alliberament, no van gosar retornar al país que, com veurem, els havia considerat apàtrides. Molts d'ells van romandre a la Catalunya Nord, on ens estan deixant, això sí, reconeguts i honorats. Malgrat aquesta realitat també al nord alguns silencis són escandalosos. En el camp dit «d'acollida» de Rivesaltes, d'on sortiren, entre 1942 i 1943, un seguit de trens amb 3.313 jueus deportats (més de 200 eren infants) no ha tingut lloc cap tipus de commemoració.

La memòria a les terres de Girona

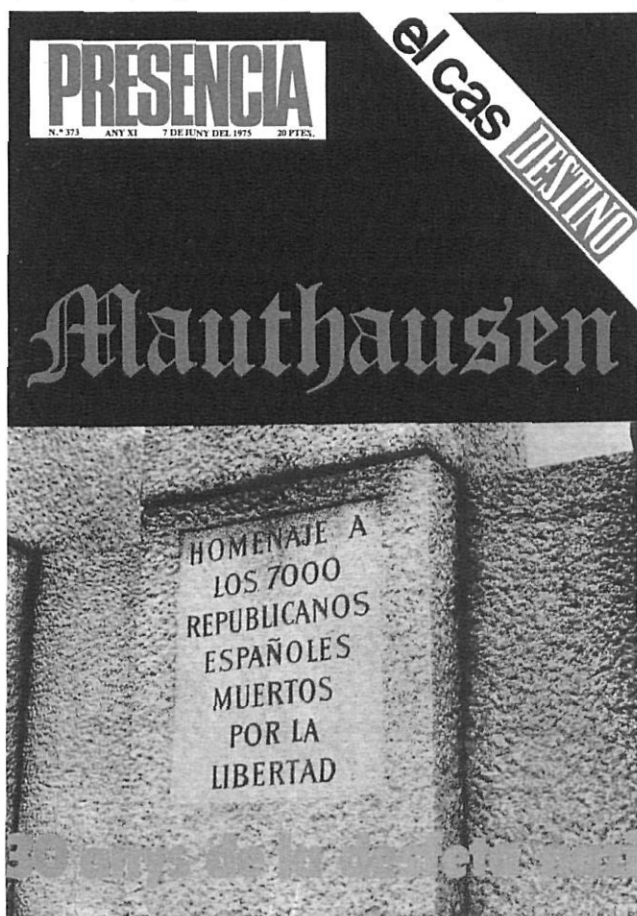
Un discret carrer a l'ombra de la Rambla Cugat, en l'entorn d'un dels espais d'oci més animats de la ciutat de Girona hi tenim el carrer Amical Mauthausen. Certament la retolació no ajuda a identificar l'origen del nom ni de quina entitat es tracta, però almenys hi és. Semblantment altres municipis gironins han dedicat vies i fet memòria dels seus morts als camps: Figueres, l'Escala, Llagostera, Caldes de Malavella...

Possiblement el primer gran gest de memòria vers els catalans i alguns gironins morts a Mauthausen el va fer el setmanari *Presència* en el seu número 373, el 7 de juny de 1975, encara en època franquista. La publicació hi dedicà la portada: «Mauthausen. 30 anys de desfeta nazi» (el nom del camp escrit en lletra gòtica) i un reportatge de quatre pàgines, signat pel periodista palafrugellenc Alfons Quintà, amb una entrevista al supervivent, Joan Pagès, nascut a Palamós, i completat amb una abundosa documentació gràfica dels actes que van tenir lloc a Mauthausen fa trenta anys.

Publicar aquell tipus de reportatges era agosarat, malgrat els anys transcorreguts. Un acte pioner que convé assenyalar.

Amb el pas dels anys s'han donat alguns passos en el camí de la memòria dels gironins morts en els camps. La

Portada del número 373 del setmanari *Presència*, del 7 de juny de 1975, que inclou el reportatge dels 30 anys de l'alliberament del camp de Mauthausen.

MAUREILLAS.

M. Jacques ETIENNE et Mme née Auréa DOMENECH,
M. Bernard PELEJA et Mme née Nati DOMENECH,
ses enfants,
Frédéric, Hajiba, Carine, Florent,
Stéphane, Corinne, Chrystelle et Sihan,
ses petits-enfants,
Aurore, Anna et Ruben,
ses arrière-petits-enfants,
parents et alliés,
ont la douleur de vous faire part
du décès de leur regretté

Monsieur Jacques DOMENECH

*Ancien déporté
de Mathausen
à l'âge de 83 ans*

Les obsèques civiles auront lieu à
Maureillas le lundi 9 août à
15 h 30 au domicile.
Les familles remercient toutes les
personnes qui s'associent à leur
peine.

Un català que havia estat deportat a Mauthausen, mort l'any 2004 a la Catalunya Nord, on és degudament recordat i honorat.

Universitat de Girona va organitzar, a les acaballes dels anys noranta, unes jornades de reflexió titulades «Camps de concentració: l'ahir i l'avui», amb l'exposició «Exili, resistència i deportació», intervencions de Salomó Marquès, Vicente Sánchez Biosca, Xavier Antich, Jaime Vandor i Claudi Yolaii, i la projecció comentada de les pel·lícules a l'entorn de la deportació *La vita é bella* i *La llista d'Schindler*. Els actes van ser promoguts per la Facultat de Ciències de l'educació, amb col·laboració del Patronat del Call i Amical Mauthausen. Les mostres promogudes per l'Amical es veuen regularment entre nosaltres.

Tot plegat, és suficient o caldria fer quelcom més? No és el que pretenen aquestes ratlles. Només volen aportar unes notes periodístiques que intenten anar més enllà d'unes dates rodones: «De poc serviren aquestes altres commemoracions si no fóssim capaços de connectar amb la joventut, si no aconseguíem trametre l'essència d'una experiència de lluita contra el mal radical que el nazisme va encarnar històricament».(4)

Continúan las declaraciones sobre los campos de concentración alemanes

Ayer fue la XIV jornada del proceso de Nuremberg

Nuremberg, 29. — La sesión de esta mañana se inició con el desfile de testigos acerca de los tratos que se daba a los prisioneros en los campos de concentración. El primero es un individuo llamado François Boix, el cual manifestó que había estado internado en el campo de concentración de Mauthausen y dice que llegó a este campo en 1943. Añade que Albert Speer, jefe nazi de construcciones, vigilaba el campo y parecía complacido del trato que allí se daba a los internados, felicitando a los jefes del mismo.

Speer al oírse nombrar yergue su figura y al ser reconocido por Boix extiende este su brazo derecho y marcándole con el índice grita: "Speer" y a continuación añade que 2.000 prisioneros soviéticos vestidos andrajosamente fueron llevados a Mauthausen y 3 meses después solamente quedaban vivos 30. "Para fines de propaganda, —dice— fueron retratados unos cuantos bien vestidos que transportaban pequeñas piedras de la cantera del campo, en vez de las acostumbradas cargas abrumadoras. Pero en una fotografía, los prisioneros que habían sido utilizados para hacerlas, fueron despojados de sus buenas ropas y arrojados todos juntos a las cámaras de gas".

Comparece a continuación Hans Cappelén, de 42 años, fiscal de Oslo, detenido por la Gestapo en Noruega en 1941, y hace una descripción del trato que daban los nazis. En perfecto inglés expresa la forma en que fue detenido el 29 de noviembre y dice: "Después de 10 días

fui interrogado por dos agentes de policía nazi noruego. Empezaron por darme palos con porras. No puedo decir el tiempo que duró el interrogatorio pero de él no salió nada que interesase a la Gestapo. Algunos días después fui conducido a su cuartel general. Eran aproximadamente las 8 de la noche y en un gran salón me arrancaron las ropas hasta dejarme desnudo. Yo estaba un poco desfallecido después del primer trato. Sangraba por la cara, a la que se habían adherido restos de cabellos pegados por la sangre. Entonces me apalearon con porras de hierro y goma; me desmayé; pe-

ro me hicieron recobrar el sentido arrojándome agua fría y entonces tuve un vómito. Eso les hizo enfurecerse y me dijeron: "Tu eres un perro agueroso", y me forzaron a que limpiase con las manos lo que había ensuciado con el vómito. Pedí un doctor pero se me negó. Después de algunos días, creo que la víspera de Navidad, fui conducido otra vez al cuartel general de la Gestapo.

Me hicieron lo mismo que en la vez anterior, solamente que ésta me desnudaron antes porque no llevaba más que el abrigo. Empezaron a darme golpes en mis brazos y piernas intentando romperlos; mi brazo derecho se dislocó; me desmayé; me hicieron recobrarme echando agua helada sobre mi cuerpo. Los agentes de la Gestapo, parecían animales enfurecidos y me hicieron numerosas preguntas, pero estaban tan cansados que no podía responder. Cogieron un taladro y poniéndolo en mi pierna izquierda, empezaron a maniobrar hasta hacer un agujero en el hueso. El dolor horrible me hizo desmayarme otra vez. Aun me quedan señales en la pierna, después de cuatro años. Entonces pusieron algo en mi cuello y me arrancaron un pedazo de carne. Me sentí paralizado y a consecuencia de la hemorragia, volví a perder el sentido. Cuando recobré el conocimiento, tenía una doble visión de las cosas y esto me sucede aun cuando estoy fatigado.

Otros prisioneros me vieron cuando me conducían aquella noche y creyeron que estaba muerto. Al día siguiente.

(Pasa a la pág. 4.)

FIGURA DE ACTUALIDAD

SPAAK

Presidente de la Asamblea General de la Organización de las Naciones Unidas, que obtuvo mayoría aplastante en la elección para dicho cargo frente al candidato ruso, el político noruego Dr. Lie Spak político belga, significa una elección de tipo moderado en dicha reunión que actualmente se celebra en Londres.

Boix, el cual manifestó que había estado internado en el campo de concentración de Mauthausen y dice que llegó a este campo en 1943. Añade que Albert Speer, jefe nazi de construcción, vigilaba el campo y parecía complacido del trato que allí se daba a los internados, felicitando a los jefes del mismo. Speer, al oírse nombrar, yergue su figura y al ser reconocido por Boix extiende este su brazo derecho y marcándole con el índice grita: "Speer" y a continuación añade que 2.000 prisioneros soviéticos vestidos andrajosamente fueron llevados a Mauthausen y 3 meses después solamente quedaban vivos 30. "Para fines de propaganda" —dice— "fueron retratados unos cuantos bien vestidos que transportaba pequeñas piedras de la cantera del campo, en vez de las acostumbradas cargas abrumadoras. Pero después que se hicieran estas fotografías, los prisioneros que habían sido utilizados para hacerlo, fueron despojados de sus ropas y arrojados todos juntos a las cámaras de gas".

Es tracta d'una versió prou deformada dels fets. Naturalment «l'individu François Foix» és el fotògraf català Francesc Boix i Campo (Barcelona 1920 - París 1951), únic testimoni del

Portada de la primera edició (1963) del llibre K. L. Reich, de Joaquim Amat Piniella, que va donar a conèixer la realitat dels catalans internats en els camps nazis. Precisament les sigles del títol corresponen a «Konzentrations Lager» (camp de concentració) del Reich alemany.

El 31 de gener de 1946, el nom del camp de Mauthausen apareix per primera vegada a la premsa de Girona (*Los Sitios*), després d'un llarg silenci.

Com els gironins van saber de l'existència de Mauthausen

La primera vegada que el nom de Mauthausen aparegué en la premsa de Girona, és a dir, a les pàgines del diari *Los Sitios*, únic que s'editava a la ciutat, fou el 31 de gener de 1946. En una informació de portada, en relació als judicis que tenien lloc a Nuremberg contra els alts dirigents del Tercer Reich, un titular diu senzillament: «Continúan las declaraciones sobre los campos de concentración alemanes. Ayer fue la XIV jornada del proceso de Nuremberg». En el text s'escriu el següent: «Nuremberg, 29 —La sesión de la mañana se inició con el desfile de testigos acerca de los tratos que se daba a los prisioneros en los campos de concentración. El primero es un individuo llamado François

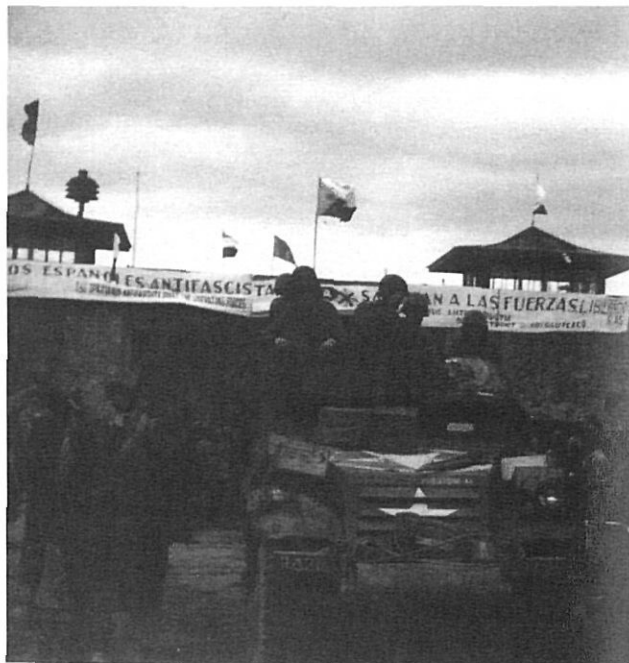
La majoria dels morts gironins eren membres de l'exèrcit republicà que havien estat internats en els camps del sud de França

nostre país que declarà davant del tribunal que judicava, acusats de crims de guerra, els màxims responsables del règim nacional-socialista. Boix va declarar el dilluns 28 i el dimarts 29 de gener de 1946 a instàncies de la fiscalia francesa (es va expressar en aquest idioma, marcat per un fort accent català). No es correspon la data de l'ingrés en el camp, que segons va declarar Boix(5) va ser el 27 de gener de 1941. En cap moment el diari esmenta les fotografies algunes fetes, altres revelades i totes amagades amb risc de la vida pel català i altres companys i amb la col·laboració d'alguns austríacs (Mauthausen és en territori d'aquest país, aleshores incorporat a Alemanya), i que esdevingueren proves incriminatòries per als acusats, en oferir al tribunal les evidències de la realitat dels camps.

Les informacions que van arribar a l'abast dels gironins per raons evidents no esmenten la declaració de Boix respecte de la consideració que mereixien els deportats espanyols per part de les autoritats alemanyes. Tot apunta que, en ser preguntat el ministre espanyol d'Afers Estrangers, Ramon Serrano Suñer, aquest va dir al seu col·lega Von Ribbentrop que no els considerava espanyols, que eren uns apàtrides. Quan Boix anava a explicar-ho, va ser tallat pel mateix fiscal francès. Encara avui és un tema no del tot aclarit. Montserrat Roig en el decurs de la seva recerca va parlar amb Serrano Suñer i tampoc arribà a esbrinar-ho. «No existeix cap prova d'aquesta resposta i aquesta acusació forma part de la llegenda dels deportats».(6)

Els gironins només feia quinze dies que pel mateix diari local havien tingut la primera notícia de la xifra que ha esdevingut símbol tràgic de l'anomenada pels nazis «solució final» del «problema jueu». En l'edició del 15 de desembre de 1945, un titular de portada anuncia: «Se acusa a los alemanes de haber asesinado a seis millones de judíos. La cuestión israelita vista en Nuremberg». Es tracta d'un text tendenciós –«se acusa a los alemanes»–, quan correspon a uns grups concrets, malgrat el silenci general de la ciutadania alemanya. I encara afegeix que el tribunal tracta de la «cuestión israaelita»: si l'extermini de sis milions de persones pel fet de pertànyer a una raça determinada és qualifica de «cuestión», ja està tot dit.

Com queda escrit, cap referència a aquells milers d'apàtrides que van lluitar al damunt dels seus uniformes de ratlles el triangle blau amb la lletra S que els identificava, malgrat tot, com a espanyols.(7) Girona, això sí, havia celebrat el final de la guer-

«Los españoles antifascistas saludan a las fuerzas liberadoras» (aquesta darrera paraula estava un xic justa i les tres lletres finals al dessota); amb caràcters més petits, hi havia la frase traduïda a l'anglès i al rus.

ra, tres dies després de l'ignorat alliberament del camp de Mauthausen. A la catedral es va oficiar un solemne *Te Deum*, «para dar gracias al Altísimo por el final de la guerra en Europa y haber mantenido a España alejada de los horrores de la misma».

J. Víctor Gay

Notes

- (1) *Champs du mépris*, de René GRANDO, Jacques QUERALT i Xavier FEBRÉS. Editorial El Trabucaire. Perpinyà, 1991.
- (2) Dades recollides del llibre *Españoles en el Holocausto. Vida y muerte de los republicanos en Mauthausen*, de David WINGEATE PIKE. Editorial Mondadori. Barcelona, 2003.
- (3) *Els catalans als camps nazis*, de Montserrat ROIG. Edicions 62. Barcelona, 1991.
- (4) Del discurs de l'ex-ministre de Cultura espanyol, Jorge Semprún, en el 50è aniversari de l'alliberament del camp de concentració de Buchenwald, on va estar internat setze mesos amb el número 44.904.
- (5) *Francesc Boix, el fotògraf de Mauthausen*, de Benito BERMEJO. Editorial La Magrana. Barcelona, 2002.
- (6) *La aventura de la Historia*, núm. 35, setembre 2001, dedicat a Serrano Suñer, en complir 100 anys.
- (7) *Triangle bleu. Les républicains espagnols à Mauthausen*, de Manuel RAZOLA i Mariano CONSTANTE. Editions du Félin. París, 2002.

Els gironins morts en els camps de concentració nazis

Encara avui la relació més fiable de les víctimes gironines als camps de concentració nazis, bàsicament a Mauthausen i els seus camps satèl·lits, és la que va realitzar Montserrat Roig i que degudament actualitzada en les successives edicions ens val com a referent. Els noms d'altres procedències estan degudament assenyalats en la llista, que no inclou les víctimes en el decurs del seu transport als camps, que ja no eren enregistrats d'entrada, per tant només inclou les que figuren en la documentació dels mateixos centres. S'han respectat la distribució comarcal i les dates de naixement i defunció. En el llibre s'assenyalen adreces de les famílies en el moment de la primera edició que poden haver variat, en el decurs dels 28 anys transcorreguts des de la publicació el 1977.

Alt Empordà

Agullana: Pont Serra, Ramon (11.6.1884 †15.11.1941)

Arenys d'Empordà: Juanola Nogués, Pere (16.3.1919 †8.4.1941)

Avinyonet de Puigventós: Sibecas Geli, Pere (4.11.1907 †2.12.1941)

Biure d'Empordà: Camps Sala, Josep (27.3.1897 †25.2.1942)

L'Escala: Corti Sampiebro, Josep (27.7.1898 †4.4.1943), Costa Saló, Miquel (1901 †3.1944),(1) Estela Caballé, Francesc (9.4.1906 †21.3.1942), Ibáñez Elhombre, Joaquim (es desconeix data de naixement †1942(1) Luis Mas, Joan (11.11.1909 †28.9.1941), Pagès Granollers, Joan (12.12.1912 †27.1.1942), Parona Quintana, Llibert (31.9.1911 †11.2.1942), Parona Quintana, Pere, germà de l'anterior (1916 †12.1941),(1) Pellicer Lleonard, Jaume (1914 †7.1944).(1)

Figueres: Alluera Millán, Josep (7.2.1917 †16.11.1941), Gené Llanet, Vicenç (18.8.1888 †17.12.1940), Marmaneu Gratacós, Tomàs (13.12.1913 †2.11.1942)

Galliners: Ametller Reig, Lluís (8.9.1911 †4.12.1942)

La Jonquera: Tubert Fonts, Geroni (11.5.1912 †8.11.1941)

Portbou: Fabregat Catalayud, Ignasi (5.5.1890 †25.7.1941)

El Port de la Selva: Falcó Galí, Joan (4.10.1917 †16.10.1942)

Roses: Romanach Coll, Ermengol (24.4.1906 †30.3.1942)

Vilamalla: Sadó Freixa, Rafael (10.5.1909 †28.5.1942)

Baix Empordà

Albons: Costa Saló, Miquel (9.11.1901 †27.3.1941)

Begur: Carner Güell, Bonaventura (14.6.1905 †24.9.1941)

La Bisbal d'Empordà: Noguera Maria, Martí (23.3.1891 †19.1.1942)

Calonge: Bas Rotllan, Josep (16.10.1908 †16.8.1941), Homs Vilanova, Pere (13.7.1903 †11.10.1942), Margarit Salvadó, Andreu (27.2.1901 †3.8.1941)

Castell d'Aro: Vicens Sagué, Eusebi (11.4.1910 †22.9.1941)

Palafrugell: Aymerich Frigola, Francesc (11.2.1896

†7.12.1941), Bosch Mauri, Joan (2.8.1907 †21.11.1941), Paquina Mulà, Baldomer (25.1.1906 †17.12.1941)

Palamós: Mas Pou, Joaquim (21.10.1911 †20.7.1942), Felip Risech, Llibert (11.3.1910 †7.11.1941; figura com a nascut a Vila-romà), Soler Juanals, Jaume (28.10.1921 †5.3.1943)

Pals: Galí Palmada, Narcís (29.6.1914 †19.3.1942)

Sant Feliu de Guíxols: Coll Cervosa, Josep (14.1.1908 †2.11.1941), Cubell Gosp, Joan (13.3.1918 †15.1.1942), Inconi Oliveras, Joan (1.1.1911 †4.4.1941), Morgat Clos, Lluís (25.8.1906 †28.11.1941), Parramon Ponjuan, Francesc (1.11.1912 †30.11.1941), Ruscalleda Lloveras, Ricard (3.2.1902 †12.8.1941), Sabater Roquet, Francesc (24.3.1904 †20.1.1942)

Torroella de Montgrí: Miguel Mesuenda, Josep (24.9.1916 †25.7.1942), Vidal Jonqueras, Salvador) 18.1.1905 †24.12.1941)

Cerdanya

Puigcerdà: Barnola Colom, Salvador (7.5.1896 †16.7.1941)

Garrotxa

Bassegoda: Renart Vilanova, Joan (no es coneix data de naixement †20.11.1941)

Begudà: Macias Costa, Pere (27.11.1911 †2.11.1941)

Besalú: Cabretosa Font, Joan (24.12.1899 †3.12.1941)

Oix: Solé Pont, Simó (29.7.1910 †15.10.1942)

Olot: Soy Vilanova, Lluís (4.6.1908 †27.9.1941)

Sant Ferriol: Compte Armañán, Joan (29.5.1917 †16.12.1941)

Sant Jaume de Llierca: Vergés Claperols, Joan (24.6.1910 †23.3.1942)

Sant Joan les Fonts: Domènech Rigau, Estanislau (17.4.1911 †20.1.1942), Trilla Pujolriu, Marià (15.9.1909 †24.2.1942)

Santa Pau: Massó Subirats, Lluís (18.6.1905 †6.12.1941)
Tortellà: Carreras Font, Jaume (15.6.1896 †24.10.1941),
 Duran Cuffi, Jaume (2.7.1893 †10.11.1942)

Gironès

Bescanó: Galí Ricart, Joaquim (20.12.1907 †7.7.1942), Vilar-
 dell Corominas, Ferran (17.6.1916 †8.11.1941)

Bordils: Perich Oliveras, Josep (25.3.1901 †16.12.1941)

Campllong: Turon Anglada, Miquel (11.4.1926 †28.7.1941)

Canet d'Adri: Capell Muralleda, Joaquim (19.8.1889
 †29.12.1941)

Cassà de la Selva: Garriga Planas, Josep (6.4.1902
 †25.10.1941), Maymí Viñas, Ramon (20.8.1908
 †15.11.1941), Nogué Lloveras, Vicenç (26.3.1907
 †7.12.1941), Rosendo Muñoz, Fructuós (2.1.1914
 †6.2.1941)

Celrà: Pericot Rosell, Josep (25.12.1897 †23.6.1941)

Cervià de Ter: Bagué Donatín, Lluís (2.3.1903 †15.11.1941),
 Galí Romà, Pere (21.10.1890 †5.4.1941)

Girona: Barta Canet, Josep (19.3.1906 †23.11.1941), Galle-
 go Sánchez, Artur (25.12.1903 †25.9.1941), Gasau Pou,
 Joan (16.1.1893 †19.12.1941), Malla Franch, Fidel
 (27.1.1900 †15.11.1942), Pibernat Parés, Josep
 (24.1.1888 †5.5.1942), Ribas Llinàs, Josep (3.5.1908
 †8.4.1942), Sánchez Tocalon, Gaietà (7.2.1913
 †2.2.1942), Verdaguer Dorca, Gregori (25.1.1920
 †26.11.1941)

Llagostera: Llagostera Roig, Francesc (16.7.1920
 †14.1.1942), Mascort Missech, Joan (27.11.1898
 †12.12.1941), Puigmolí Magrià, Emili (4.11.1909
 †22.10.1942).

Madremanya: Ferrer Llausà, Leandre (27.2.1914 †4.11.1941)

Salt: Casademunt Matas, Josep (22.9.1908 †5.1.1941),
 Franquesa Pigem, Lluís (28.7.1902 †26.4.1943), Rei
 Roca, Pau (15.1.1903 †31.7.1941), Riera Granada, Fran-
 cesc (17.6.1900 †8.9.1941), Viñolas Suñer Àngel
 (29.6.1895 †23.3.1942).

Sant Gregori: Ribas Timonet, Martí (18.10.1916 †9.1.1942),
 Rogé Esteve, Josep (25.10.1911 †16.10.1942), Tarrés
 Torrent, Miquel (20.3.1910 †24.5.1942)

Santa Eugènia de Ter: Vidal Culubret, Eliseu (28.5.1896
 †12.11.1941)

Sarrià de Ter: Pinsà Palomeras, s'ignora el nom, (30.3.1916
 †21.11.1941)

Vilablareix: Serra Nogué, Josep (30.6.1906 †8.5.1944)

Pla de l'Estany

Banyoles: Batlle Camp, Joaquim (4.10.1912 †21.2.1943),
 Oliva Camps, Antoni (11.10.1916 †25.9.1941), Solé
 Solé, Josep (22.9.1919 †24.9.1941)

Porqueres: Port Ferrer, Josep (14.3.1919 †30.9.1941)

Serinyà: Coronas Garganta, Pere (2.10.1919 †14.11.1941).
 Planells Curonas, Enric (22.8.1916 †21.10.1941)

Vilademuls: Oliva Viñas, Josep (20.5.1904 †28.10.1941),
 Planes Vila, Josep (15.12.1915 †21.8.1942)

Ripollès

Campdevàrol: Soler Gatiús, Pelegrí (20.2.1893 †7.11.1941)

Camprodon: Claret Barri, Josep (15.5.1901 †11.10.1941),
 Cros Serrat, Joan (15.8.1897 †10.3.1941)

Ribes de Freser: Bonet Trabal, Pere (4.6.1915 †14.1.1942),
 Corcoy Surroca, Josep (19.5.1914 †13.1.1942)

Ripoll: Altesa Oró, Ramon (8.1.1911 †22.4.1942), Puigcorbé
 Marcé, Lluís (12.2.1900 †17.12.1941), Soler Espinat,
 Antoni (17.1.1906 + 16.9.1941)

La Selva

Amer: Torrent Corominas, Amadeu (24.2.1916 †14.11.1941)

Anglès: Bellver Busquets, Rossend (13.6.1915 †7.8.1942),
 Manau Taberner, Joan (8.4.1920 †17.12.1941), Pera-
 caula Peracaula, Pere (10.3.1900 †14.2.1941), Tomàs
 Blanc, Bartomeu (25.3.1919 †24.2.1942)

Blanes: Verdalet Guardiola, Francesc (14.7.1914
 †17.10.1941)

Caldes de Malavella: Vendrell Valentí, Joan (4.10.1913
 †10.3.1943)

Maçanes: Clos Expósito, Enric (11.2.1914 + 12.11.1941),
 Madí Mola, Emili (12.2.1910 †15.11.1941)

Riudellots de la Selva: Borrell Roure, Joan (29.10.1914
 †26.12.1941), Camps Masgrau, Carles (4.2.1894
 †17.6.1941)

Sant Feliu de Buixalleu: Masacles Carreras, Lluís (1.5.1918
 †2.2.1942)

Sant Hilari Sacalm: Artola Casals, Àngel (2.8.1903
 †31.8.1941), Donadeu Brusallén, Isidre (15.3.1918
 †28.11.1941), Donadeu Brusallén, Narcís (26.8.1907
 †3.5.1941)

Vidreeres: Alemany Peyret, Rossend (6.1.1920 †29; sense més
 dades)

Vilobí d'Onyar: Francisco Palahí, Esteve (15.3.1906
 †7.11.1941)

(1) Ressenysats en el municipi, però no inclosos en la llista del llibre de Montserrat Roig. Alguns van morir en camps diferents a Mauthausen o en el decurs del viatge.